

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ ВЕСІЛЬНИХ ОБРЯДОДІЙ БУКОВИНИ І МОЛДОВИ У СУЧАСНЕ ВЕСІЛЛЯ ПІВДЕННОГО РАЙОНУ ДНІСТРОВСЬКО-ПРУТСЬКОГО МЕЖИРІЧЧЯ

Красовська І. В., аспірантка

Харківська державна академія дизайну і мистецтв

Анотація. В статті розглянуто сучасне весілля південного району Дністровсько-Прутського межиріччя. Висвітлено шляхи трансформації традиційних весільних обрядодій Молдови та наддністрянських сіл Буковини у сучасному весіллі Сокирянщини.

Ключові слова: традиція, весілля, обряд, трансформація

Аннотация. Красовская И. Трансформация традиционных свадебных обрядодействий Буковины и Молдовы в современную свадьбу южного

района Дністровсько-Прутського междуреччя. В статті розглядається сучасна свадьба південного району Дністровсько-Прутського междуреччя. Освітлено шляхи трансформації традиційних свадьбних обрядових дійсвий Молдови та наддністрянських сіл Буковини в сучасній свадьбі Сокирянщини.

Ключові слова: традиція, свадьба, обряд, трансформація.

The summary. Krasovskaya I. Transformation of traditional wedding ceremonies in Moldova and Bukovyna in modern wedding of southern region of Dnistrovskiy and Prutskiy country territory between two rivers. This article deals with modern wedding of southern region of Dnistrovskiy and Prutskiy country territory between two rivers. The ways of transformation of traditional wedding ceremonies in Moldova and over Dnister villages of Bukovyna are highlighted on the basis of Sokyryanchshina modern wedding. **Key words:** tradition, wedding, ceremony, transformation.

Обґрунтування, актуальність, аналіз останніх досліджень, мета (завдання) статті. Дана проблема обумовлена інтересом сучасної гуманітарної науки до регіональних, і навіть локальних, відмінностей традиційної культури українців. Актуальним є дослідження самобутнього варіанту весільного обряду Сокирянщини в межах культури буковинського краю.

В дослідницькій літературі розглядалися окремо як молдавський весільний обряд, так і українське весілля в цілому. З відродженням української культури після здобуття Україною незалежності, вийшло чимало статей з описанням українського весілля в цілому [1, 8], в роботах Г. К. Кожолянка [10], В. Доманицького [5], Д. Ковальчука [9] розглядаються особливості весільного обряду на Буковині. Стосовно Сокирянщини сьогодні існує лише одна робота С. Пивоварова та І. Чеховського [15], в якій подані матеріали та дослідження Дністровської комплексної археологічно-етнографічної експедиції ЧНУ в с. Галиця Сокирянського району Чернівецької області. Таким чином, дана проблема не отримала належного висвітлення у вітчизняній науковій літературі, хоча у контексті дослідження весільної обрядовості, Сокирянщина становить неабиякий науковий інтерес. Отже, дослідження самобутнього варіанту весільного обряду південного району Дністровсько-Прутського междуріччя є **актуальним**.

Мета статті полягає у висвітленні елементів традиційного весілля молдаван та українців Буковини в сучасному весільному обряді південного району Дністровсько-Прутського междуріччя (Сокирянщини).

Результати дослідження. За результатами проведених польових досліджень (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ ст.), сучасне весілля південного району Дністровсько-Прутського междуріччя, як правило, складається з двох днів святкування. Перший день весілля розпочинається тим, що молоді відвідують кладовище. Вони віддають свою шану померлим родичам і просять їхнього благословення на шлюб. Наречена несе квіти до кожної могили. Молодята хрестяться на могилі і цілують хрест. Таке відвідування нареченими кладовища і шанування померлих родичів є традиційним у буковинському весіллі взагалі [10, с. 48]. По цьому молоді розходяться по домівках і готуються до весілля.

В домі молодої весільний обряд розпочинається із збирання нареченої у весільний костюм. Молодій одягатися допомагають дружки. Як правило, це найближчі подруги нареченої або її сестри. Після того, як одягнуть сукню, дружки закладають молодій вінок з фатою – символ дівочої честі. Вони старанно його закріплюють, розправляють фату. Остання назва має чимало синонімів: вуаль, покрува, намітка тощо [4, с. 275]. Вона становить собою тонку прозору тканину, яка прикріплюється до весільного вінка і спадає молодій на плечі [14, с. 42]. Біла фата з'являється у весільному костюмі нареченої за радянських часів, коли влада замінила церковне вінчання урочистою реєстрацією шлюбу в державних органах. Т. Ніколаєва справедливо вбачає у звичаї використання намітки стародавні витоки: намітка “виконувала захисну обрядову функцію, відповідала існуючим морально-етичним нормам” [14, с. 34].

Молодий у своєму домі також готується до весілля. З приходом музик в хаті розпочинаються “прощі”. Дана обрядодія являє собою приклад збереженого традиційного елемента [3, с. 221], що дійшов до нашого часу, майже не зазнавши змін. Єдине, що, можливо, зазнало трансформації, це словесна формула. Один з музикантів (може хтось з присутніх) звертається до рідних молодого з такими словами: “Тато рідний, мама рідна, брати, сестри, сусіди близькі і далекі! Стало се дитя перед вами, як ясна свіча перед образами, благословіть і простіть перший раз”. Присутні відповідають: “Най бог благословіть”. Така словесна формула повторюється тричі. Після цього звучить музика і молодий підходить до рідних, кожному тричі вклоняючись. У свою чергу, кожен з рідних благословляє його на шлюб хлібом-сіллю, тричі охрестивши. Після благословення всі гості нареченого сідають за стіл і пригощаються перед тим, як іти до нареченої.

По цьому весільний поїзд молодого вирушає до молодої. За звичаєм дорогу до молодої нареченому перешкоджають брати нареченої, вони її “продають” і не пускають молодого в дім нареченої поки той не вдовольнить їхнього прохання про викуп. Тут явно простежується спадковість щодо ролі брата в традиційному весіллі наддністрянських сіл [3, с. 224] та молдавська традиція, коли молодий відкупляв наречену, сплачуючи гроші всім її рідним [13, с. 281]. На сьогодні ця обрядодія набула ігрового елемента, бо “продаж” супроводжується жартами, перемовками, сміхом.

Коли молодий подолає такі випробування, йому на зустріч виходить наречена у супроводі своїх друзів. Наречена вітається з молодим за руку і цілує його, а потім так само вітається з найближчими родичами молодого. Молодий теж вітається з рідними нареченої. Тільки потім молодята стають разом і йдуть до хати молодої, де відбувається весілля. У зв'язку з економічними умовами сьогодення, весілля відбувається не по окремо в молодого і молодої, а в одній господі з матеріальним розподілом витрат на проведення весілля.

Перед ворітьми наречених зустрічають батьки і молодої, і молодого, а також старости, перев'язані рушниками і подарунками (светри, сорочки), з

графінами з вином, які святково прикрашені. В даній обрядодії вино символізує кров – збереження та продовження роду. Така символіка кореніє в молдавській традиції [13, с. 26], оскільки молдавани – виноробы. Батькам наливають чарки вина і розпочинається “величання”. Ця обрядодія має в основі піднесення молодих їх рідними. Рідні, танцюючи перед молодими, рухаються по колу, при цьому тримаються за руки парами, щоб молоді були в парі.

Після величання молодята йдуть до хати, де розпочинається обдаровування подарунками всіх рідних молодят. Таке обдаровування є досить цікавим моментом в сучасній весільній обрядовості, оскільки відрізняється від подібних обрядодій інших регіонів України. В основі цього акту лежить молдавська традиція, коли мати молодої обов’язково повинна була перев’язати всіх гостей нареченого, за чим суворо слідкували, оскільки це було великою честю бути перев’язаним на весіллі [7, с. 162]. Саме тому, всі подарунки зараз теж виставляються на показ. Подарунками перев’язують так само, як і рушниками.

По обдаровуванню молодята в супроводі гостей, рідних йдуть до нанайок (весільні батьки), які зустрічають молодих хлібом-сіллю. Вони також вітаються з молодими і, коли всі супроводжуючи молодих увійшли в двір, розпочинається “величання” молодих нанашками. Нанашки з чаркою в руці, пританцювуючи, ходять перед молодими по колу, тримаючись за руки.

Після величання нанашки запрошують всіх до столу, а самі припрошують гостей до чарки. Увесь цей час звучить музика і величання не припиняється. Так нанашки висловлюють свою шану і подяку молодим. Через деякий час, як святкування в домі нанашок завершилося, весільний поїзд вирушає в дім до молодої, тільки тепер в супроводі нанашок, які несуть: нанашка – дві великі святкових свічі, а нанашул – два калачі, перев’язані стрічкою. Нанашки йдуть по боках від молодих. Такі атрибути (свічки, калачі) були притаманними як буковинському, так і молдавському традиційному весіллю [10, 20].

Біля воріт весільний поїзд зустрічають батьки молодих і знову розпочинається величання, тільки тепер возвеличують нанашок як найповажніших гостей на цьому святі. По величання перед ворітьми нанашки і батьки пригощаються і тоді всі, разом з молодими, входять у двір, де продовжується величання. Згодом нанашки заводять молодих у хату, де нанашкам чіпляють червоні стрічки почесних батьків і букетики з білих квітів на ліву сторону. Молодим також чіпляють букетики. Стрічки і букетики стали традиційними для сучасного весілля в цілому ще за радянських часів.

Тепер розпочинається розплітання коси молодої. Наречену саджають на подушку, вкриту кожухом. Ця обрядодія, не зазнавши трансформації, є елементом традиційного українського весілля, коли подушка і кожух були символами багатого подружнього життя. Нанашка знімає з молодої вінок з фатою і перша розчісує наречену, потім вони цілуються. Також молоду розчісують по черзі всі її рідні: мама, тато, брати, сестри, невістки, зяті та ін. Останньою знову підходить нанашка і тепер одягає нареченій вінок з барвінку, який було “сплетено” ще в п’ятницю [11, с. 187]. Поверх вінка з барвінку

нанашка одягає весільний вінок з фатою. За нашими дослідженнями, в даній обрядодії поєднано елемент традиційного буковинського весілля (барвінковий обряд) і елементи радянської “традиційності” (біла фата).

Обряд вінкоплетіння співпадає з гуцульським. Мати розплітала і зачісувала косу, а відтак поклала молодій вінок. Молода не знімала його аж до шлюбу, адже побутувало повір'я, що втрата весільного вінка – до великого нещастя в подружньому житті [17, с. 308]. Саме барвінок символізував у народі міцність шлюбу, вічність життя, а отже, одягаючи на молоду та молодого вінок з барвінку, в такий спосіб благословляли молодих на довге подружнє життя. Як тільки молода встає з подушки, на її місце намагаються сісти незаміжні дівчата, бо, за прикметою, хто перша сяде на подушку, та перша заміж вийде [9, с. 56].

Після цього в домі молодої знову розпочинаються “прощі” для молодят. “Прощі” супроводжуються музикою, що робить цей обряд ще урочистішим. Молода пара отримує тепер згоду і визнання не тільки своїх родин, а й усієї громади. Коли молоді виходять з хати, вони вклоняються всім присутнім і весільний поїзд вирушає до церкви. Всі обрядові дії, також рух весільного кортежу, супроводжуються гейканням і ухканням. Головними при виконанні вигуків є неodrжена молодь [10, с. 49]. Такий супровід заздалегідь попереджає жителів будь-якого населеного пункту про наближення весілля.

Цікавим є також порядок весільного кортежу. Попереду “поїзда” ідуть по двох дітей, які несуть кольорові стрічки (рожеві, червоні, білі). Такі стрічки ніби відганяють все “нечисте” від молодих. Даний елемент увійшов у сучасне весілля Сокирянщини, за польовими дослідженнями, наприкінці 80-х років ХХ століття.

Для нашого дослідження досить змістовною є наступна обрядодія, яка включає в себе суто молдавські елементи, тільки з плином часу трансформовані в сучасному весільному обряді, поєднавшись з українськими “переймами” [12, с. 66]. Це так зване “переливання”. Як вже говорилося раніше, в молдавському весіллі наречений повинен був усіма засобами відкупляти наречену в її рідних. Молодий сплачував гроші всім родичам молодої, поки знаходився в її домі [13, с. 281]. А пізніше, коли весільний кортеж вирушав у дорогу, молодь або ж односельці перегороджували дорогу і вимагали викуп за наречену.

Слід звернути увагу на той момент, коли, за молдавськими звичаями, молода, зустрічаючи молодого, повинна перелити водою дорогу нареченому. Таке обрядове поливання водою як в молдавській обрядовості, так і в українській означає магичне викликання родючості. Вода – символ очищення, “священна стихія” [20, с. 54]. В сучасній обрядодії “переливання” вище означені акти молдавської обрядовості були трансформовані таким чином.

Коли весільний кортеж виступає до церкви, то будь-хто, а, як правило, це роблять діти, може перелити нареченим дорогу водою. По цьому весь “поїзд” зупиняється і молодий несе викуп за наречену. За звичай молодий кидає гроші в той посуд, з якого було перелито дорогу молодят, а після цього цілує того,

хто це зробив. Тільки тепер весільний кортеж вирушає далі. Але кількість такого “переливання” не обмежена і може продовжуватися аж до самої церкви. Отже, проаналізувавши дану обрядодію і провівши паралелі з молдавською і українською обрядодіями, приходимо до висновку, що сучасне “переливання” є яскравим прикладом синтезу культур сусідніх Буковини та Молдови.

Церковне вінчання за часів радянської влади заборонялося, хоча обов’язковим весільним обрядом на Буковині було визнане ще в XIX ст. З 1991 року, з прийняттям Акту про незалежність, церковне вінчання отримує визнання в суспільстві, хоч обов’язковим і не стає, тобто молодята самі вирішують, чи брати церковний шлюб, чи тільки громадський.

Під час вінчання свічки, що несла нанашка, запалюють і одну тримає нанашул, іншу – нанашка. Вінчальні батьки стоять біля молодих під час вінчання. По вінчанню свічки знову нестиме нанашка до святкового столу. Коли молодята вже виходять з церкви, то тут же ж роздають цукерки усім присутнім на знак щедрості, без користі як вірні християни.

Існує повір’я, що коли повертатися від церкви тією самою дорогою, то життя буде одноманітним, нецікавим. Тому до розпису в РАГСі весільний кортеж вирушає іншою дорогою. Реєстрація шлюбу в державній установі є обов’язковою, де шлюб офіційно реєструється і видається документ про укладення шлюбу. Після Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. з’являється ще одна традиція, яка міцно увійшла до весільної обрядовості сьогодення, – покладання квітів та вшанування пам’яті загиблих воїнів біля пам’ятників,obeliskів, вічного вогню. Також молодята вшановують пам’ять і воїнів-афганців, якщо в селищі є будь-який меморіальний знак. Така традиція є різновидом вшанування молодими померлих родичів.

Біля РАГСу молодят зустрічають старші дружба і дружка. Старший дружба тримає каравай на вишитому рушникові, дружка – квіти. І тепер, в супроводі старших дружки і дружки, молодята йдуть до розпису. Дорогою до РАГСу молоді вклоняються усім, хто зустрічається на їхньому шляху. Так молодята виказують свою шану людям, просять їхнього благословення на щасливий шлюб.

В РАГСі існують свої традиції, які склалися протягом десятиліть і мають свою символіку. В цілому слід зазначити, що в сучасній шлюбній церемонії прижилися лише ті елементи, які були засновані на національній традиції, символіці, що мали сильний емоційний вплив [19, с. 132]. Входить молода пара до РАГСу в супроводі “Весільного маршу” М. Мендельсона, що створює настрій піднесеності, винятковості даної події. Все відбувається в присутності батьків молодят, рідних, близьких та друзів. Реєстрацію проводить представник міської держадміністрації. Процедура розпочинається оголошенням прізвищ наречених, їх громадянства та з відповіді молодят, чи з власної волі вони беруть шлюб.

По цьому нареченим нанашки стелять весільний рушник. Цей обряд виник за радянської доби і прижився, бо за основу взято національну символіку – вишитий рушник. Коли молодята стають на рушник, то всі присутні

спостерігають, хто перший стане, оскільки за традицією, перший, хто стане на рушник, буде головувати у хаті. У народі говорили: “На рушник стати, навів друга мати і в радості, і в горі”. Після того, як молодята стали на весільний рушник, вони одягають одне одному обручки як символ сімейної вірності та єдності. Обручки нареченим підносять у кришталевій розеточці на пшениці на знак подальшого багатого шлюбу.

Одягнувши обручки, наречені в присутності громади дають одне перед одним клятву вірності. Їм зв’язують праві руки вишитим рушником, і вони промовляють слова вірності: “Я даю тобі слово, що буду тебе все життя вірно кохати, допомагати у всьому і шанувати.”

На прикладі “клятви вірності” дуже яскраво простежується трансформація традиційного обряду в сучасний. В минулому руки нареченим зв’язував староста під час заручин, і після цього молодята вже були нерозлучні, а на сьогодні наречені із зв’язаними руками дають клятву вірності, тобто морально-етична основа даної обрядодії залишилася незмінною і сьогодні виконує ті ж самі функції.

Рушник, яким зв’язували руки молодятам, дають їм на згадку про клятву, яку молодята дали одне одному. І тепер молоді засвідчують свій вияв волі на спільне подружнє життя підписами в реєстрі актів громадянського стану. По цьому нареченим підносять весільні кубки, що перев’язані однією стрічкою, і вони разом з них п’ють і розпочинають своє спільне життя поцілунком.

Самими дорогими гостями на цьому святі є батьки, і саме їм молодята повинні завдячувати своїм щастям. Молоді беруть весільний коровай і тричі вклоняються своїм батькам на знак вдячності за те, що їх виростили, виховали і допомагали. Батьки вітають своїх дітей зі вступом у подружнє життя. Згодом наречених вітають нанашки і решта гостей. Таким чином, сучасна церемонія святкової реєстрації шлюбу поєднала в собі і традиційні елементи весільної обрядовості, і нові, які засновано на національних традиціях.

Після розпису, на вулиці розпочинаються танці, в яких беруть участь всі, хто був присутній під час реєстрації, оскільки в домі, де має відбутися святкове застілля, ідуть останні приготування. Через деякий час весільний “поїзд” вирушає до молодої, де і відбуватимуться завершувальні обряди весілля. Очолюють весільний кортеж старші дружба з короваєм і дружка. Перед тим, як вирушити до молодої, одну зі стрічок, що несли діти перед молодими, розрізають навпіл і чіпляють одну частинку на шию нареченому, іншу – нареченій як оберіг від нечистої сили. Коли весільний кортеж прибуває до господи молодої, то перед ворітьми розрізають останню стрічку і також вішають на шию нареченим.

Молодят зустрічають батьки хлібом-сіллю. Наречені по черзі цілують їх, і тоді молодий загоргає хліб у рушник і бере під руку. Після цього знову розпочинається “величання”, яке переходить у круговий танець молоді, що очолює старший дружба з традиційною палицею. В основі такого танцю лежить молдавська традиція загального танцю “жок”, або “хора”, який

відбувався на подвір'ї. Тільки потанцювавши гості заходили з подарунками до хати [6, с. 49].

Таким круговим танцем старший дружба заводить молодят, нанашок і молодь до хати, де розпочинається магічна обрядодія заклинання щасливого, нерозлучного подружнього життя. По середині кімнати стоїть стіл, на якому по центру знаходиться великий хліб з сіллю, а по чотирьох кутках – весільне печиво (качечки) [10, с. 50]. Вся молодь береться за руки і тричі обходить по колу навкруг стола. Наречені, також обходячи стіл, зупиняються біля кожної качечки, хрестяться і цілують кожен свою качечку (парне печиво). Як тільки тричі всі обійшли навколо столу, швидко сідають, а наречена сідає на руки молодому, що знову ж таки є магічною дією.

З хати молодих за руки виводить старший дружба. В одній руці дружба тримає палицю, що прикрашена квітами і до якої рожевою стрічкою прив'язано калач. Дружба палицею робить на всіх дверях знак хреста, оберігаючи таким чином молодих від нечистої сили. В даній обрядодії збережено майже без змін традиційну роль брата у весільному обряді наддністрянських сіл. Трансформація відбулася лише в тому, що тепер роль брата виконує старший дружба, і оборонна функція повністю лягає на нього. Також “зброя” старшого дружби є традиційною: прикрашена палиця і калач, прив'язаний до неї [3, с. 223]. Калач, як і будь-який хліб на весіллі, символізував достаток, багатство. Калач взагалі є обов'язковим атрибутом протягом усієї весільної церемонії. Великий калач (сьогодні це може бути весільний торт) ставиться перед молодими на весільний стіл, тобто калач, хліб як символ достатку, щедрості посідає вкрай важливе місце у весільній обрядовості [20, с. 54]. Ряд авторів вказують на зв'язок калача з “пережитком аграрного культу родючості” [2, с. 107].

Досліджувана обрядодія містить в собі також і молдавські елементи. Так, коли дружба виводить молодят з хати, калач розламують і роздають молоді на знак побажання щастя, багатства. Цей акт перегукується з молдавською обрядодією: коли ворнічей (старший дружба) нареченого повертаються до молодого від молодої, то вони повинні розламати калач над головою молодого, а всі присутні намагалися вихопити кусок калача, бо вважалося, що він приносить щастя [6, с. 34].

Як тільки розламали калач, старший дружба перекидає палицю через хату, і якщо, за повір'ям, палиця розломиться, то це було знаком нещасливого шлюбу, а якщо вціліє – то навпаки [3, с. 224]. Така палиця була притаманна для весілля наддністрянських сіл. По цьому всі гості йдуть за святковий стіл, де продовжуватиметься весілля. Нанашок проводжають на почесне місце рідні наречених, накривши їх великою хусткою, оберігаючи від нечистої сили, а молодята йдуть позаду цієї процесії. Така обрядодія яскраво свідчить про роль нанашок у сучасному весіллі Сокирянщини, оскільки не молодих, а нанашок супроводжують на почесне місце. Також характерною рисою сучасного весілля є прихід нанашок на весілля зі своїми гостями, тобто почесні батьки

мають право запросити своїх гостей. Гості нанашок також користуються великою шанобою. Так, існує окремий акт “величання” гостей нанашок. В основі “величання” лежать ритуальні танці, які були обов’язковими наприкінці XIX ст. не тільки на етапі відокремлення молодої від рідної сім’ї, а й під час приєднання її до нового сімейного вогнища [1, с. 28].

Святкування продовжується чергуванням загального застілля та “величання”. Наприкінці святкування молоду покривають хусткою, на відміну від традиційного покривала [3, с. 225]. Зараз це робить молодий неодружений хлопець, а не староста, як за традицією; він бере хустку на два калачі і тричі намагається покрити молоду, але йому перешкоджають старша дружка і нанашка, відганяючи його від нареченої хустками або фартухами. Тільки за третім разом хлопець покриває молоду. Він зв’яже молодих цією хусткою дуже щільно на знак міцності їхнього шлюбу. Молодята цілуються. Нанашка допомагає розв’язати молодих і накидає хустку нареченій на плечі. Це, так би мовити, перехідна ланка в обрядодії залучення нареченої до стану молодичь. Після цього розпочинається “перепій”. Першими йдуть батьки наречених, а потім всі рідні і гості. Спочатку з подарунками в руках, щоб усі бачили, рідні та гості обходять навколо столів і тільки по тому дарують нареченим. Перед нанашулом стоїть таця, на яку для молодих кладуть у дарунок гроші, а нанашул у відповідь наливає кожному чарку за здоров’я молодих.

Даний обрядовий акт сучасного весілля ще раз підкреслює взаємопроникнення сусідніх культур Буковини і Молдови, оскільки сам факт обдаровування молодих рідними і гостями був притаманний обома культурам, а ось такий показ подарунків усім присутнім був притаманний саме молдавській обрядовості [13, с. 82].

Вже пізно вночі весілля завершується тим, що з молодої знімають вінок з фатою і пов’язують голову хусткою, що свідчить про перехід молодої в статус молодичь [1, с. 123]. Д. К. Кантемир зазначав, що для молдаван “немає більшого сорому, аніж коли одружена жінка чи вдова з’явиться простоволосою, і вважається тяжким злочином публічне зняття покривала з волосся жінки, бо непокрита голова – знак дівочтва” [7, с. 171]. Очевидно, цей звичай покривання волосся сягає дохристиянських часів, коли він відіграв важливу ритуальну роль. Деякі вчені пояснюють його необхідністю захисту самої жінки від лихих сил, позаяк жіноче волосся наділяли магічними властивостями [16, с. 71]. Висловлюють і думку, що ритуал покривання волосся первісно символізував підпорядкування своєму чоловікові [14, с. 34].

В зв’язку з трансформацією весільних обрядодій, що викликано скороченням часових меж проведення весілля, дана обрядодія, оскільки своїм прототипом має традиційне завивання голови нареченої у рушник [3, с. 228] на другий день весілля, тобто належить до після шлюбного циклу, тепер входить до обрядодій другого етапу – весілля. Отже, відбулося ущільнення обрядових дій, причини чого вже було вказано раніше. Таким чином, післявесільний цикл сьогодні втратив свою значимість.

Посеред зали ставлять стілець, на який сідає наречений, а вже йому на руки сідає молода. Даний момент, за ствердженням І. Г. Чеховського, притаманний молдаванам Верхнього Попруття Чернівецької області [20, с. 50]. Тобто ми знову можемо говорити про поєднання традиційних буковинських і молдавських традицій у сучасному сокирянському весіллі. Те, що молода сідає на руки молодому, служить виявом поваги з боку нареченого до своєї тепер уже дружини.

Тепер нанашка разом зі старшою друшкою знімають фату з молодої. Фата як символ дівочтва. Вінок знімають саме нанашка з друшкою, що є досить символічним, оскільки наречена розпрощалася з дівуванням і тепер найближчою порадицею стає нанашка. Свекруха покриває невістку хусткою на знак того, що вона приймає невістку до своєї сім'ї. Як вінок знято і молоду покрито хусткою, фату нареченої одягають на всіх незаміжніх дівчат, щоб вони теж скоро вийшли заміж, і дівчата перетанцювують її по черзі. Але насамперед фату одягають на молодого задом наперед, щоб не дивився на чужих жінок і не зраджував своєї. По цьому за стіл вже не сідають. Охочі ще залишаються трішечки потанцювати, а згодом розходяться. Молодий забирає наречену додому. На цьому закінчується перший день весілля.

Як вже було зазначено раніше, післявесільний цикл втратив свою значимість у сучасному весільному обряді. Відбулося спрощення структури весільної обрядовості. На другий день весілля приходять тільки найближчі родичі молодих, знову сідають за стіл, вітають молодят з одруженням.

Висновки. Таким чином, аналіз сучасного весільного обряду Сокирянщини дозволив виявити характерні риси у проведенні свята, дослідити взаємопроникнення традиційної весільної обрядовості Буковини і Молдови, а також простежити шляхи трансформації традиційних обрядодій у сучасне весілля. Зокрема, зберігаються **елементи традиційного буковинського весілля**: відвідування молодими кладовища та вшанування померлих родичів, “проці”, розплітання молодої, барвінковий обряд, роль брата у весіллі, “покривання” молодої. **З молдавського обряду запозичуються** (а з часом асимілюються) такі елементи, як: нанашки (весільні батьки), “величання”, обдаровування подарунками всіх рідних молодят, роль старшого дружби, наповнені вином графіни, круговий танець молоді.

На основі трансформації буковинських і молдавських традиційних елементів з'явилися описані вище **суто локальні варіанти** обрядодій: “переливання”, “продаж” нареченої, обряд вінкоплетіння, оборонна функція старшого дружби, “перепій”. Також впроваджуються **нові (сучасні) елементи**: роль дітей у весільному “поїзді”, перев'язування нанашок червоними стрічками, вшанування загиблих воїнів-визволителів, проведення весілля в одній господі, а не поокремо.

Література:

1. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988.
2. Брак у народів Центральної і Юго-Восточної Європи. – М.: Наука, 1988.
3. Весілля. – К.: Наукова думка, 1970. – Кн. 2.

4. Даль В. Толковый словарь великорусского языка. – М.: Наука, 1956. – Т. I.
5. Доманицький В. Про Буковину та життя українських буковинців. – Чернівці: Зелена Буковина, 2004.
6. Зеленчук В. С. Очерки молдавской народной обрядности. – Киш.: Картя Молдовеняскэ, 1959.
7. Кантемир Д. К. Описание Молдавии. – Киш.: Картя Молдовеняскэ, 1973.
8. Ковальчук Д. В. Буковинські весільні та різдвяні обряди. – Чернівці: Зелена Буковина, 2004.
9. Ковальчук О. В. Українське народознавство. – К.: Освіта, 1992.
10. Кожоляно Г. К. Народознавство Буковини. Громадський і сімейний побут. – Чернівці: Рута, 1998.
11. Кожоляно О. В. Барвінковий обряд Прутсько-Дністровського межиріччя як елемент перед шлюбного дійства традиційного весільного обряду. – Чернівці: Прут, 2004.
12. Кравець О. М. Сімейний побут і звичаї українського народу. – К.: Наукова думка, 1966.
13. Молдоване. – Киш.: ШТИНЦА, 1977.
14. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. – К.:Либідь, 1996. – С. 42.
15. Пивоваров С., Чеховський І. На Дністрі, на «Оукраинь Галичської». – Чернівці: Місто, 2000.
16. Рабинович М. Г. Очерки материальной культуры русского феодального города. – М.: Наука, 1988.
17. Сявакко Є. І. Сімейна обрядовість // Гуцульщина. – К.: Наукова думка, 1987.
18. Традиции в познании и культуре. – М.: Наука, 1986. – 71 с.
19. Тульцева Л. А. Современные праздники и обряды народов СССР. – М.: Наука, 1985.
20. Чеховський І. Г., Мойсей А. Є. Дохристиянські витоки і слов'янські паралелі шлюбної обрядовості молдаван Верхнього Попоруття. – Чернівці: Рута, 1998.